

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра глобальної економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету тваринництва
та водних біоресурсів
Руслан КОНОНЕНКО
«06» 06 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри глобальної економіки
протокол № 12 від «18» травня 2026 р.
Завідувач кафедри
Наталія ВДОВЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва»
Гарант ОП
Наталія ПРОКОПЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА У ТВАРИННИЦТВІ»

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

освітня програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробники: д.е.н., проф. Наталія ВДОВЕНКО, ас. Марина ПАВЛЕНКО

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни «Економіка у тваринництві»

Завдання дисципліни полягає в аналізі використання земельних, матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, пошук шляхів і резервів збільшення виробництва сільськогосподарської продукції тваринництва та вирішення продовольчої проблеми.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва та переробки продукції Тваринництва»	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	150 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає у оволодінні основними розділами економіки тваринництва, методами організації ефективного господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва; набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань з управління економікою на сучасному етапі її розвитку.

Перелік основних компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): ОК 5 Механізація і автоматизація у тваринництві, ОК 21 Технологія переробки продукції тваринництва, ВК 1.1 Математичні методи у біології та ВК 2.1 Прикладна математика.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 5. Здатність до здійснення саморегуляції та ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва.

СК 4. Здатність складати раціони для різних видів і статевовікових груп тварин та організовувати

нормовану їх годівлю з урахуванням річної потреби підприємства в кормах.

СК 6. Здатність застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

СК 11. Здатність застосовувати знання з морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для ефективного ведення технології виробництва і переробки їх продукції.

СК 13. Здатність аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1. Виконувати параметри та здійснювати контроль технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН-2. Показувати знання та розуміння предметної області та розуміння професії з метою навчання співробітників підприємства.

ПРН-3. Дотримуватися принципів саморегуляції і ведення здорового способу життя, демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ПРН-5. Контролювати якість виконуваних робіт.

ПРН-10. Застосовувати нормовану годівлю тварин.

ПРН-12. Наслідувати основні принципи економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

ПРН-16. Впроваджувати знання з морфології, фізіології та біохімії тварин у технологічний процес виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН-18. Аналізувати господарську діяльність тваринницького підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

ПРН-20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН-21. Показувати знання основних історичних етапів розвитку предметної області.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади економіки тваринництва														
Тема 1. Предмет, методи і задачі навчальної дисципліни «Економіка тваринництва»		9	2	2	-	-								
Тема 2. Земельні фонди і їх використання в сільському господарстві		14	2	2	-	-	40							75
Тема 3. Трудові ресурси і продуктивність праці в сільськогосподарському господарстві. Економічне стимулювання праці в сільському господарстві		16	4	2	-	-								
Тема 4. Матеріальні ресурси сільського Господарства.		9	2	2	-	-								

Нематеріальні активи (ресурси) підприємств													
Тема 5. Основний, оборотний капітал і капітал обігу в сільському господарстві		16	4	2	-	-							
Разом за змістовим модулем 1		64	14	10	-	-	40						55
Модуль 2. Ефективність виробництва продукції тваринництва													
Тема 6. Витрати виробництва і собівартість продукції		10	4	1	-	-	35						75
Тема 7. Кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств		10	4	1	-	-							
Тема 8. Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств		8	2	1	-	-							
Тема 9. Економіка галузей тваринництва		15	4	1	-	-							
Тема 10. Ціноутворення і ціни на продукцію тваринництва		13	2	1	-	-							
Разом за змістовим модулем 2		56	16	5	-	-	35	75					75
Усього годин		120	30	15	-	-	75	150					150

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи і задачі навчальної дисципліни «Економіка тваринництва»	4
2	Земельні фонди і їх використання в сільському господарстві	4
3	Трудові ресурси і продуктивність праці в сільськогосподарському господарстві. Економічне стимулювання праці в сільському господарстві	4
4	Матеріальні ресурси сільського господарства. Нематеріальні активи (ресурси) підприємств	2
5	Основний, оборотний капітал і капітал обігу в сільському господарстві	4
6	Витрати виробництва і собівартість продукції	2
7	Кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств	2
8	Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств	2
9	Економіка галузей тваринництва	4
10	Ціноутворення і ціни на продукцію тваринництва	2
Всього		30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи і задачі навчальної дисципліни «Економіка тваринництва»	2
2	Земельні фонди і їх використання в сільському господарстві	2
3	Трудові ресурси і продуктивність праці в сільськогосподарському господарстві. Економічне стимулювання праці в сільському господарстві	2
4	Матеріальні ресурси сільського господарства. Нематеріальні активи (ресурси) підприємств	2
5	Основний, оборотний капітал і капітал обігу в сільському господарстві	2
6	Витрати виробництва і собівартість продукції	1
7	Кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств	1
8	Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств	1
9	Економіка галузей тваринництва	1
10	Ціноутворення і ціни на продукцію тваринництва	1
Всього		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Агропромисловий комплекс України	8
2	Земельні ресурси та ефективність їх використання	8
3	Продуктивність, мотивація та оплата праці	8
4	Матеріально-технічна база аграрних підприємств	8
5	Витрати виробництва і собівартість продукції	8
6	Ціноутворення і ціни на продукцію тваринництва	7
7	Економічна ефективність виробництва продукції тваринництва	7
8	Бухгалтерський облік, його суть і значення. Предмет і метод бухгалтерського обліку	7
9	Бухгалтерський баланс, рахунки та подвійний запис	7
10	Документи, облікові реєстри та форми бухгалтерського обліку	7
Усього годин		75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- презентації, есе;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань)

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади економіки тваринництва		
П.р. 1. Предмет, методи і задачі навчальної дисципліни «Економіка тваринництва»	знати теоретико-методологічні засади в економіці виробництва продукції	12
П.р. 2. Земельні фонди і їх використання в сільському господарстві	тваринництва; основні методи дослідження в економіці виробництва продукції тваринництва.	14
П.р. 3. Трудові ресурси і продуктивність праці в сільськогосподарському господарстві. Економічне стимулювання праці в сільському господарстві	Вміти концептуально аналізувати використання земельних, матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, пошук шляхів і резервів збільшення виробництва сільськогосподарської продукції тваринництва та вирішення продовольчої проблеми.	14
П.р. 4. Матеріальні ресурси сільського господарства. Нематеріальні активи (ресурси) підприємств		10
П.р. 5. Основний, оборотний капітал і капітал обігу в сільському господарстві		10
Самостійна робота до модуля 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Ефективність виробництва продукції тваринництва		
П.р. 6. Витрати виробництва і собівартість продукції	знати економічні закономірності процесів виробництва, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції.	14
П.р. 7. Кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств		14
П.р. 8. Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств	Вміти визначати й оцінювати функціонування ринкову позицію підприємства, собівартість продукції	12
П.р. 9. Економіка галузей тваринництва	різних галузей тваринництва та рослинництва, ефект від агропромислової інтеграції, попит і пропозицію на сільськогосподарську продукцію, проблеми цінової конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, знаходити напрями підвищення якості продукції і визначення рівня впливу її на прибутковість	10
П.р. 10. Ціноутворення і ціни на продукцію тваринництва		10
Самостійна робота до модуля 2.		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна та результати складання
	екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедайнів та перекладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Економіка у тваринництві»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=432>
2. Конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді)
3. Н. М. Вдовенко, М. М. Павленко. Економіка у тваринництві: підручник. Київ: НУБіП України, 2026. 160 с.
4. Вдовенко Н. М., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М. Економіка у тваринництві: [навчальний посібник]. К.:НУБіП України, 2019. 256 с.
5. Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка у тваринництві» для підготовки здобувачів вищої освіти, спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». К.: НУБіП України. 2023. 150 с.
6. Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Економіка у тваринництві: методичні вказівки із використання моделі «AGMEMOD» при підготовці фахівців за освітньо-професійною програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». К.: НУБіП України, 2020. 169 с. Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u295/2020_agmemod_u_tvarinnitcvi.pdf
7. Вдовенко Н. М., Григор'єв Д. І., Ракітін О. Ю., Павленко М. М. Економіка у тваринництві. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Економіка у тваринництві» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» за спеціальністю Н2 Тваринництво галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина». Київ: РВВ НУБіП України. 2026. 118 с.
8. Вдовенко Н. М., Жилін С. С., Ракітін О. Ю., Павленко М. М. Методичні вказівки для самостійної роботи з вивчення дисципліни «Економіка у тваринництві» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» за спеціальністю Н2 Тваринництво галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина». Київ: НУБіП України. 2026. 17 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Дяченко Т. О., Сірик М. В. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 2 (249). С. 120–127.
2. Popova O., Koval V., Vdovenko N., Sedikova I., Nesenenko P., Mikhno I. Environmental footprinting of agri-food products traded in the European market. *Frontiers in Environmental Science*. Vol. 10. 2022.
3. Вдовенко Н. М., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М. Економіка у тваринництві: [навчальний посібник]. К.:НУБіП України, 2019. 256 с.
4. Koval V., Olczak P., Vdovenko N., Boiko O., Matuszewska D., Mikhno I. Ecosystem of Environmentally Sustainable Municipal Infrastructure in Ukraine. *Sustainability* 2021. № 13.
5. Економіка і бізнес: підручник за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми. Університетська книга, 2021. С. 316.
6. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: підручник. К.: Центр навчальної літератури. 2019. С. 488.
7. Економіка підприємства: навч. посіб. [Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. А. Гриценко та ін.]; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків. Право, 2021. С. 212.
8. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: підручник. Київ. Центр навчальної літератури. 2020. С. 304.

9. Соломіна Г. В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро. 2020. С. 142.
10. Економіка підприємства: навчальний посібник. О. І. Лисак, Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. С. 272.
11. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Завадських Г. М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь. Люкс, 2020. С. 193.
12. Економіка підприємства: підручник. під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. С. 700.
13. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т. Підручник «Ціноутворення в умовах ринку». Центр навчальної літератури, 2019. С. 400.
14. Окландер М. А., Чукурна О. П. Підручник «Маркетингова цінова політика». Київ: Центр учбової літератури. 2020. С. 284.
15. Pichura V., Potravka L., Skok S., Vdovenko N. Causal Regularities of Effect of Urban Systems on Condition of Hydro Ecosystem of Dnieper River. *Indian Journal of Ecology*. 2020. Vol. 47. Issue 2. P. 273–280. Режим доступу: <http://indianecologicalsociety.com/society/journal/>
16. Abramova A., Filyppova S., Vdovenko N., Kotelevets D., Lozychenko O., Malin O. Regulatory policy transformation in conditions of non-stationary economy in Eastern European countries: practical approach. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21. № 10. P. 39–45.
- Інформаційні ресурси
1. <http://www.ukrstat.gov.ua>
  2. <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
  3. <http://minagro.gov.ua>